

13. Studietur til Berlin eller Oslo (2010-170444)

Udvalget skal tage stilling til det faglige formål og dermed til destinationen for udvalgets studietur i efteråret 2011.

INDSTILLING OG Beslutning

Børne- og Ungdomsforvaltningen indstiller til Børne- og Ungdomsudvalget,

1. at udvalget tager stilling til indhold og tidspunkt for studietur i 2011 til enten Berlin eller Oslo

Problemstilling

I indstillingen fremlægger forvaltningen forslag til en studietur for BUU i 2011. Udvalget skal tage stilling til det faglige indhold i studieturen. Den foreslåede studietur vil foregå enten i Berlin eller Oslo. Der vil være tale om 3 overnatninger.

Løsning

Der kan peges på følgende to emner og destinationer i tilknytning til udvalgets studietur:

- Berlin med overskrifterne a) Projekt Kinderwelten om inklusion, b) besøg på en tysk/tyrkisk skole fx. i Kreuzberg samt c) inklusion på 'Ganztag-schule'
- Oslo med overskriften a) En tilpasset og inkluderende oplæring i en skole for alle elever med fokus på integration og specialundervisning samt b) overbygningsskole med fleksible elevskemaer og projektorganiseret undervisning. .

I det følgende gennemgås de to studietures mulige indhold.

Ad. Berlin

Projekt "Kinderwelten" om inklusion

I Berlin har man siden 2000 arbejdet med et politisk pædagogisk projekt kaldet Kinderwelten. Projektet er afsluttet i sommeren 2010, men aktiviteterne på institutionsniveau videreføres. Projektet har været funderet i det berlinske bystyres ønske om at følge en pædagogisk tænkning og praksis, som kan kaldes '... Bildung konsequent inklusiv..'. Den pædagogiske del af indsatsen har været og er funderet på Freie Universität Berlin, ledet af professor Petra Wagner.

Projektet handler om inklusion af et-sprogede, to-sprogede, tre-sprogede, underprivilegerede, understimulerede og alle de øvrige børn i skoler og i institutioner, med det udgangspunkt, at vi alle er lige men meget forskellige. Det kunne være af interesse for udvalget at tale om inklusion på et grundlag, hvor fx to-sprogede børn konsekvent er en del af den almene indsats, i de institutioner, der er eller har været med i projektet. Om det pædagogiske idegrundlag kan yderligere kort nævnes, at det kaldes 'Situationsansatz'. Det handler kort om, at børn vokser op i mange verdener, og set fra

denne antagelse går det ud på at skabe læring ud fra de mange verdener børnene bringer ind i fællesskabet. Det handler om at arbejde med forskelligheden som en ressource, hvorfra der kan skabes indsigt for den enkelte af eget værd til gunst for sig selv og for fællesskabet. Af projektbeskrivelsen fremgår bl.a., at Kinderwelten er et projekt, hvor elevernes verdensforståelse opfattes som et billede på deres egen og andres væren i verden, og at disse billeder kan gøres til genstand for fælles engagement og læreprocesser gennem intellektuel og kreativ bearbejdning.

Forvaltningen foreslår besøg på både skoler og institutioner, hvor projektet er iværksat samt samtale med fx professor Petra Wagner eller en af hendes medarbejdere, som står bag hele projektets idéudvikling og evaluering.

Besøg på en tysk/tyrkisk skole fx i Kreuzberg

I Berlin er der en række skoler, hvor undervisningen konsekvent gennemføres på to sprog. Det betyder i praksis, at etnisk tyske børn lærer tyrkisk og tysk, og de tysk-tyrkiske børn tysk og tyrkisk. Et besøg på en sådan skole vil betyde, at udvalget kan se dette fungere i praksis.

På Landesniveau Berlin kan der være gode samtaler at føre med både de administrative medarbejdere og politikerne, som står bag både Kinderwelten og skoler som den tysk/tyrkiske skole.

Inklusion på Ganztag-schule

Inklusion vil være et muligt perspektiv at undersøge nærmere i Berlin. Der er både alternative skoler, hvor almen- og specialundervisning er integreret i en og samme skole og skoleform. Her kan det være oplagt at besøge en heldagsskole kendt som 'ganztag-schulen' med fokus på inklusion af børn med forskellige forudsætninger og sproglig baggrund.

Konsulent og lektor på UCC/Titangade, Peter Flugge, har års erfaringer i at tilrettelægge og gennemføre studieture for skole- og institutionsfolk samt i et enkelt tilfælde for et politisk udvalg til Berlin omhandlende begge typer af projekter. Han fungerer endvidere som tolk.

Ad. Oslo

I Oslo vil der være gode muligheder for at se på flere forhold inden for emnerne skoler der præsterer højt, hvordan alle elever integreres i folkeskolen, og hvordan der arbejdes i såkaldte udskolingsskoler.

Besøg på Flåtestad Skole med integration af special- og almen undervisning.

I Rigsdagen i Norge er vedtaget en gennemgribende strukturforandring for et par år siden. Den indebærer, at stort set alle specialskoler er nedlagt og specialundervisningen er lagt ud på de almene skoler. Det er gjort under overskriften: En tilpasset og inkluderende oplæring i en skole for alle elever. Hertil kommer, at der i Norge generelt arbejdes systematisk med sprog, ordforråd og læsefærdigheder i børnehaver og indskoling med gode resultater. Endvidere er det norske skolesystem kendt for, at der i skoler og institutioner arbejdes systematisk med fokus på risikobørn og mulighed for at opstille handlingsplaner. På Flåtestad skole kan man studere den integrerende og inkluderende skole.

Besøg på Ringstabekk Skole – en overbygningsskole fra 7.- 10. klassetrin

Med hensyn til udskolingskoler er det ved lov vedtaget, at alle skoler i Norge fremover vil være aldersintegrerede. Det betyder, at der konsekvent startes overbygningsskoler og Ringstabekk Skolen lidt uden for Oslo er en sådan af slagsen. Skolen er kendt for sine gode resultater med gennemført fleksibilitet, hvad angår undervisningsmetoder, opdeling af elever i basisgrupper og storgrupper, til afløsning af det traditionelle klassebegreb, og projektor organiseret undervisning med stor elevindflydelse. Skolen er vant til besøgende. Forvaltningen kan anbefale et besøg på skolen, hvor det som oftest er skolens meget engagerede og teoretisk velfunderede undervisningsinspektør Hans-Marius Christensen, der selv forestår gennemgang af skolens idegrundlag og praksis samt rundvisning på skolen.

Et par eller tre skolebesøg kunne følges op af drøftelser med forvaltningsfolk og politikere fra det kommunale og måske landspolitiske niveau om deres betragtninger og erfaringer med organisering, styring og tiltag på det strategiske plan, der i særligt grad støtter målsætning og praksis i et skolesystem, hvor specialskoler er nedlagt og al undervisning foregår i det almene regi samt tanker og ideer med overbygningsskoler.

Endvidere vil der også kunne blive lejlighed til at møde norske forskere med fokus på det norske skolesystems evne til generelt at score i Pisa-undersøgelser. Her er det særligt interessant, at diverse Pisa-undersøgelser tyder på, at Norge er bedre til at arbejde med elever med en svag socioøkonomisk baggrund. Således betyder den sociale arv tilsyneladende mere i negativ retning for elevernes resultater i Danmark end den gør for norske elever. Ligeledes igangsatte det norske uddannelsesdirektorat i perioden 2005-2010 skole- og kvalitetsudviklingsprogrammet ”Kundskabsløftet – fra ord til handling”, hvorfra der findes en række interessante erfaringer, som kunne være relevante i en dansk sammenhæng.

Tidspunkt for afvikling af studieturen

Under hensyntagen til politisk og forvaltningsmæssig mødeaktivitet kan studieturen finde sted i uge 46 (fra 14. november om aftenen til den 17. november midt på dagen).

Økonomi

Med udgangspunkt i prisen på BUU’s studietur til Helsinki i 2009 med to overnatninger, og med en fremskrivning til 2010-priser vil prisen estimeret svare til ca. 7.000 kr. pr. person. Det maksimale antal deltagere på turen er 20, hvilket således skønsmæssigt vil angive en øvre udgiftsramme i størrelsesordenen 140.000 kr.

Videre proces

Efter udvalgets beslutning vil forvaltningen indgå de konkrete besøgsaftaler samt booke transport, hotelophold mv.

Else Sommer

/Camilla Niebuhr

bilag

Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning den 02.03.2011

Forvaltningen arbejder videre ud fra udvalgets ønsker med studietur til Berlin den 14.-17.11.11.

